

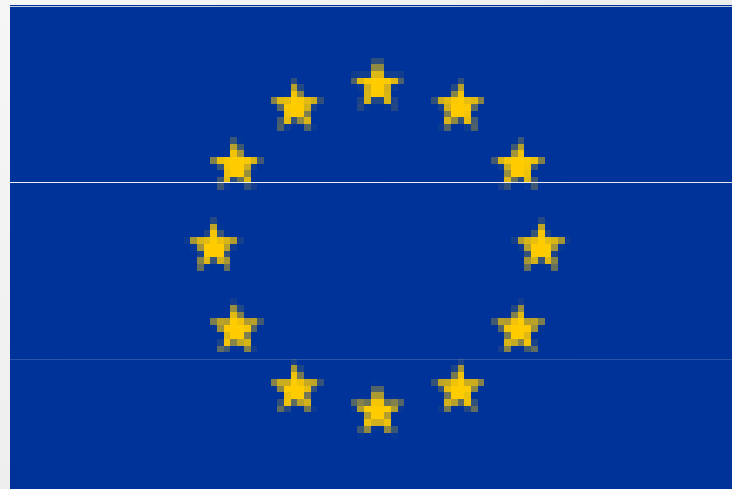
MASARYKOVA UNIVERZITA

Politická geografie

Evropská integrace

Instituce, politiky EU

Instituce EU

Jaká je struktura orgánů EU

- **Instituce** (EP, EK, Rada EU, Soudní dvůr, Evropský účetní dvůr, Evropský veřejný ochránce práv, Evropský inspektor ochrany údajů)
- **Finanční orgány** (ECB, EIB+Evropský investiční fond)
- **Poradní orgány** (Evropský hospodářský a sociální výbor, Výbor regionů)
- **Interinstitucionální orgány** (Úřad pro úřední tisky Evropských společenství, Evropský úřad pro výběr zaměstnanců)
- **Decentralizované orgány Evropské unie** (agentury)

Evropská Rada

- ❏ Vrcholný orgán EU – „*Evropský summit*“
- ❏ Od roku **1974**, začleněna do JEP (1986)
- ❏ Pravidelná setkání politických představitelů členských zemí na nejvyšší úrovni.

- ❏ Zásadní otázky evropského integračního procesu.

- ❏ Je přímo zodpovědná za oblast druhého a třetího pilíře EU, tedy za společnou zahraniční a bezpečnostní politiku a za policejní a justiční spolupráci v trestních věcech.

- ❏ Evropská rada se schází alespoň dvakrát ročně v **Bruselu**.
- ❏ Případné další schůzky se mohou konat v zemi, která momentálně předsedá Radě.
- ❏ http://europa.eu/european_council/index_en.htm

Rada Evropské unie

- ❏ **Rada Ministrů**
- ❏ Sídlo má v **Bruselu**
- ❏ Společně s Komisí a Parlamentem tvoří základ institucionálního trojúhelníku Společenství.

- ❏ Hlavní středisko politického rozhodování – rozhodovací funkce, schvalování rozhodnutí ve spolupráci s Komisí a Parlamentem.

- ❏ Umožňuje reprezentaci národních zájmů (stejně jako Evropská Rada).
- ❏ V předsednictví Rady se členské země střídají po šesti měsících podle předem daného pořadí.
- ❏ **Evropská Rada určuje cíle X Rada EU tyto cíle provádí.**

- ❏ Členové jsou sektorově zaměřeni (ministři zahraničních věcí, ministři financí, ministři zemědělství, dopravy, atd.).
- ❏ <http://www.consilium.europa.eu/infopublic>

Rada Evropské unie

Předsednictví EU

- Umožňuje realizovat priority jednotlivých zemí
- Vykonáváno postupně všemi členy ES
- 2006: Rakousko a Finsko
- 2007: Německo, Portugalsko
- 2008: Slovinsko, Francie
- ***2009: Česká republika, Švédsko***

Hlasování v Radě

- ❏ Nejčastěji dochází k hlasování tzv. "kvalifikovanou většinou" - návrh může být přijat jen za podpory určitého minimálního počtu hlasů.
- ❏ V citlivých oblastech však musejí být rozhodnutí přijata jednomyslně.
- ❏ Česká republika disponuje 12 hlasy stejně jako Belgie, Řecko, Maďarsko a Portugalsko.

COREPER

- V Bruselu má každý členský stát EU stálou skupinu delegátů, zastupujících zájmy svých zemí v EU (vedoucím je „stálý zástupce“).
- "stálí zástupci" se každý týden scházejí v rámci Výboru stálých zástupců (COREPER).
- Úkolem tohoto výboru je připravovat práci Rady (kromě otázek zemědělství-speciální výbor)
- COREPER je ve své činnosti podporován řadou pracovních skupin, které tvoří úředníci národních administrativ.

Evropská komise

- ☒ Komise sídlí v **Bruselu**
- ☒ Je srdcem a motorem EU
- ☒ Nezávislá na vnitrostátních vládách – nestrannost
- ☒ Její význam je dán odborným potenciálem, je složena z odborníků
- ☒ Jejím úkolem je reprezentovat a bránit zájmy EU jako celku

Funkce EK:

- Výhradní návrhovač legislativy Iniciátor sekundárního práva (navrhuje nařízení, rozhodnutí, směrnice,...) o jehož přijetí rozhoduje Rada ministrů a Evropský parlament
- Funkce prostředníka mezi Společenstvím a členskými státy
- Kontrolní funkce (dodržování evropského práva a plnění z něj vycházejících povinností)

Od ledna 2007 má EK celkem 27 členů včetně svého předsedy.

Předsedové EK

jméno	období	země
Walter Hallstein	1958 – 1967	Německo
Jean Rey	1967 – 1970	Belgie
Franco-Maria Malfatti	1970 – 1972	Itálie
Sicco Mansholt	1972 – 1973	Nizozemsko
François-Xavier Ortoli	1973 – 1976	Francie
Roy Jenkins	1976 – 1981	Velká Británie
Gaston Thorn	1981 – 1985	Lucembursko
Jacques Delors	1985 – 1995	Francie
Jacques Santer	1995 – 1999	Lucembursko
Manuel Marín	1999	Španělsko
Romano Prodi	1999 – 2004	Itálie
José Manuel Durão Barroso	2004 – (2009)	Portugalsko

Evropská komise

- ❏ Navrhuje legislativu, politiky a programy činnosti a zodpovídá za realizaci rozhodnutí Parlamentu a Rady.
- ❏ Z každé země jeden člen jmenovaný členskými státy a Parlamentem.
- ❏ Nová Komise je jmenována každých 5 let, během šesti měsíců po zvolení Evropského parlamentu.
- ❏ V bruselském sídle pracuje okolo 18 000 úředníků, včetně externích spolupracovníků 36 000 úředníků!!!
(počty se nadále zvyšují – přistoupení nových členských států)

Evropský parlament

- ☒ Členové – „europoslanci“ jsou voleni občany EU na 5 let
- ☒ Zastupují zájmy občanů
- ☒ Mají kontrolní funkce (kontrola Komise a Rady)
- ☒ Rozpočtové řízení EU
- ☒ První volby v roce **1979**
- ☒ 785 poslanců, z toho 24 českých, od 1.1.2007 BLG-18 a ROM 35

Působí celkem na 3 pracovištích:

- **Štrasburk**: oficiální sídlo
- **Brusel**: občasná jednání
- **Lucemburk**: Sídlo předsednictva EP

Struktura: - Předsednictvo, Výbory, Frakce (kluby) – př. Evropská lidová strana, Evropská federace stran zelených

Veškerá jednání jsou veřejná!

Evropský soudní dvůr

- Byl založen v roce 1952 Pařížskou smlouvou.
- Jeho úkolem je zajišťovat, že legislativa EU je interpretována a uplatňována ve všech členských státech stejně.
- Soudní dvůr se skládá z jednoho soudce z každého členského státu.
- V zájmu efektivnosti však může Soudní dvůr zasedat i jako "velký senát" složený pouze ze 13 soudců
- 1989 zřízen "Soud prvního stupně",- z důvodu velkého množství řešených případů.

Evropský ombudsman

- Evropský veřejný ochránce práv
- Sídlí ve **Štrasburku**
- Jeho úkolem je právně pomoci občanům, kteří si myslí, že jim nedostalo vhodného administrativního zacházení
- Podat stížnost může každý občan členského státu (faxem nebo elektronickou poštou, na webových stránkách je možné nalézt formulář stížnosti)
- Neřeší stížnosti na státní, regionální nebo místní orgány (ministerstva, úřady,...)
- <http://www.ombudsman.europa.eu>

Poradní orgány

Výbor regionů:

- Poradní orgán Evropské unie, 222 členů
- Sídlo: ***Brusel***
- Reprezentuje regionální a místní zájmy (snaha o zapojení regionů do tvorby politiky EU)
- Nemá přímý vliv na rozhodovací proces

Hospodářský a sociální výbor:

- Poradní orgán Evropské unie. Slouží jako konzultativní orgán pro ostatní instituce EU vybavené rozhodovacími pravomocemi.
- Poskytuje odborné konzultace v oblastech: jednotného trhu, pohybu pracovních sil, vzdělání, sociální otázky, životní prostředí
- Sídlo: ***Brusel***

Finanční instituce

Evropská centrální banka

- Definuje a vede měnovou politiku Společenství
- ECB má výlučné právo povolovat vydávání bankovek v eurozóně.
- Vytváří pravidla pro národní banky
- Řídí devizové obchody

Evropská investiční banka

- Poskytuje půjčky pro investice podporující vyrovnaný ekonomický rozvoj a integraci Evropy
- Poskytuje úvěry na neziskové bázi v oblasti: průmyslu, infrastruktury, telekomunikací, ŽP,
- Poskytuje pomoc méně rozvinutým oblastem,
- Poskytuje finanční pomoc také mimo EU – celkem v 130 zemích světa

Rada Evropy

- Mezivládní organizace sdružující v současné době **47** zemí.
- Založena **1949**
- Sídlo ve **Štrasburku**
- ČR (ČSR) členem od roku 1991

Společná měna EURO

Hlavní součást měnové a hospodářské unie

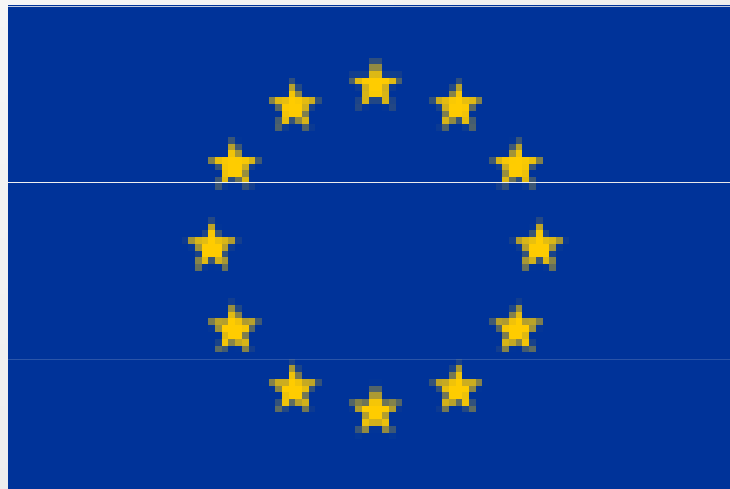
1999 vstoupila na světové trhy – zatím však v neviditelné formě (bezhotovostní styk)

Od 1.1. 2002 národní bankovky a mince nahrazeny EUREM

V současné době je členem hospodářské a měnové unie 15 států (Belgie, Finsko, Francie, Irsko, Itálie, Kypr, Lucembursko, Malta, Německo, Nizozemsko, Portugalsko, Rakousko, Řecko, Slovinsko a Španělsko)

Politiky EU

Politiky EU

- Vztah mezi cíli nástroji jejich integračního seskupení a nástroji jejich realizace.
- Cíle EU jsou realizovány prostřednictvím politik EU.
- Politiky EU můžeme členit dle různých kritérií – společné, komunitární, národní a sektorové.

Politiky EU

Orgány EU nemohou přijmout libovolné rozhodnutí jen na základě svého uvážení.

Unie působí pouze v těch oblastech, které vymezuje Smlouva o EU – těmto oblastem říkáme **politiky EU**.

Společné politiky – jsou klíčovou oblastí, kde **členské státy zcela delegovaly své pravomoci na orgány EU** (Radu, Parlament a Komisi):

- **Společná obchodní politika**
- **Společná zemědělská politika**
- **Společná dopravní politika**
- **Měnová politika (pro země eurozóny)**

Společná obchodní politika

- ❖ Obchodní vztahy Evropské unie se světem
- ❖ Má nadnárodní charakter, patří ke společně prováděným politikám vůči třetím zemím
- ❖ Nástroje: Cla, Kvóty, Dobrovolná exportní omezení, Protidumpingová opatření,...

Společná zemědělská politika

- ❖ Rozvoj zemědělského sektoru a ekonomická stabilizace venkovských oblastí včetně zajištění životní úrovně zemědělců
- ❖ **Nejdiskutovanější politika EU**
- ❖ Problémy: - velké subvence zemědělcům, exportní dotace, důvěra v živočišnou výrobu (nemoc šílených krav, ptačí chřipka)
- ❖ 13 mld. Kč každoročně pro Českou republiku v období 2007 – 2013

Společná dopravní politika

- ❖ Sektor dopravy tvoří silniční, železniční, letecká, námořní a vodní doprava
- ❖ Transevropské sítě (TEN) – vybudování dopravních, telekomunikačních a energetických sítí, včetně ropovodů a plynovodů, vytvoření potřebného spojení v celé Evropě

Měnová politika (pro země eurozóny)

Do HMU mohou být přijaty země, které splní striktní **konvergenční kritéria**:

- 1) Nové roční zadlužení nesmí být větší než 3 % hrubého domácího produktu (HDP). Celkové zadlužení nesmí překročit 60 % HDP
 - 2) Míra inflace členského státu smí být maximálně o 1,5 % nad průměrnou inflací tří zemí s nejnižší inflací.
 - 3) Nominální dlouhodobá úroková sazba nesmí překročit průměr tří zemí s nejvyšší mírou inflace o více než 2 %.
 - 4) Nejméně dva roky nesmí od členského státu vycházet žádné silné napětí pro kursový mechanismus EMS
- ☒ **€ - EURO** je jednotná měna Evropské měnové unie
 - ☒ 1999 – bezhotovostní styk - 11 členských zemí (Belgie, Německo, Španělsko, Francie, Irsko, Itálie, Lucembursko, Nizozemsko, Rakousko, Portugalsko a Finsko)
 - ☒ 2002 – hotovostní styk – výměna bankovek
 - ☒ 2001 – Řecko
 - ☒ 2007 – Slovinsko

☒ **Koordinované politiky-** oblasti, kde **členské státy přenesly svou působnost na orgány EU jen částečně:**

- **Jednotný trh** - Vnitřní trh Společenství = území všech členských států. Prostor, kde je: Volný pohyb zboží, služeb, osob a kapitálu → tzv. čtyři svobody
- Ochrana spotřebitele
- Ochrana životního prostředí
- Energetická politika
- Podpora výzkumu a technologického vývoje
- Regionální politika, a další....

⑩ **Spolupráce v oblasti druhého a třetího pilíře**

- Společná zahraniční a bezpečnostní politika (druhý pilíř)
- Policejní a justiční spolupráce v trestních věcech (třetí pilíř) → **Shengenská dohoda**

Schengenský systém

- Soubor dohod vedoucí k vytvoření prostoru bez vnitřních hranic mezi členskými státy.
- Země Schengenského prostoru: Belgie, Dánsko, Německo, Finsko, Francie, Řecko, Itálie, Lucembursko, Nizozemí, Portugalsko, Rakousko, Švédsko, Španělsko, Norsko (není členem EU), Island (není členem EU).
- ČR a dalších 8 nových zemí EU (kromě Kypru, Rumunska a Bulharska) vstoupilo do schengenského prostoru 21. prosince 2007, a to v rámci rozšířeného SIS I (Schengenský informační systém). Toto datum bylo dohodnuto na schůzce ministrů vnitra EU v Bruselu 5. prosince 2006 a týká se pozemních a námořních hranic. Na letištích zmizely kontroly až 29. března 2008.

Soubor dohod vedoucí k vytvoření prostoru bez vnitřních hranic mezi členskými státy

Země Schengenského prostoru: Belgie, Dánsko, Německo, Finsko, Francie, Řecko, Itálie, Lucembursko, Nizozemí, Portugalsko, Rakousko, Švédsko, Španělsko, Norsko (není členem EU), Island (není členem EU)

Česko a další nové země EU (kromě Kypru) vstoupí do Schengenského prostoru 31. prosince 2007 a to v rámci rozšířeného SIS I (Schengenský informační systém). Toto datum bylo dohodnuto na schůzce ministrů vnitra EU v Bruselu 5. prosince 2006 a týká se pozemních a námořních hranic. Na letištích zmizí kontroly až 29. března 2008.

Další politiky EU

- Hospodářská soutěž – snižuje cen, zvyšuje kvalitu a rozšiřuje výběr spotřebiteli
- Sociální politika
- Kultura
- Vzdělávání
- Daně
- Podnikání
- Rozpočet
- Institucionální záležitosti
- Rozšiřování
- Regionální a strukturální politika

Regionální a strukturální politika

Prostřednictvím této politiky chce Unie přispět k rozvoji zaostávajících regionů, k restrukturalizaci průmyslových oblastí, které se ocitly v obtížné situaci, bojovat s vysokou nezaměstnaností, snížit rozdíly v životní úrovni apod.

- Realizace samotné regionální politiky spočívá na členských státech, zatímco koordinace a harmonizace náleží do nadnárodní působnosti
- Zájmy členských států a jejich regionů reprezentuje Výbor regionů
- Vstup České republiky do Evropské unie má význam i z hlediska změn ve vymezení a klasifikování regionů členských zemí, a samozřejmě i v oblasti regionální statistiky

Klasifikace regionu ČR dle EU:

- NUTS 1 = území ČR
- NUTS 2 = oblast (tj. regiony soudržnosti nebo sdružené kraje)
- NUTS 3 = kraj
- NUTS 4 = okres
- NUTS 5 = obec (zpravidla základní územní jednotky)

Vývoj regionální a strukturální politiky

1. Etapa v období 1958 – 1973

- ❑ Individuální přístup, který není koordinován na nadnárodní úrovni
- ❑ Jednotná regionální politika zatím nebyla nutná, protože mezi zakladatelskými zeměmi nebyly příliš velké diference
- ❑ První ekonomické rozdíly při rozšíření EU v 1973 o VB, Dánsko a Irsko

2. Etapa v období 1974 – 1985

- ❑ Celosvětová strukturální krize, hospodářské zpomalení, nastartování regionální politiky
- ❑ **1975 – vznik ERDF** (Evropský regionální rozvojový fond)
- ❑ EU poskytovala pomoc na základě projektů, které byly přímo předkládány EK (největší příjemci: Itálie, VB, Řecko, Sp., Portugalsko)

3. Etapa v období 1986 – 1993

- ❑ Jednotný vnitřní trh, schválení Aktu o Jednotné Evropě
- ❑ 1988 reforma regionální politiky (dochází k integraci regionální, sociální a agrární politiky – **STRUKTURÁLNÍ POLITIKA**) – definováno 5 cílů

Vývoj regionální a strukturální politiky

4. Etapa v období 1994 – 1999

- ☒ Rozšíření ES o Finsko a Švédsko – přidání dalšího cíle Strukturální změny regionů s extrémně nízkým zalidněním
- ☒ Podpisem Maastrichtské smlouvy → Vznik Výboru regionů, Vznik Kohezního fondu

5. Etapa v období 2000 – 2006

- ☒ Snaha o efektivní využívání finančních prostředků EU
- ☒ Cíl 1 – Podpora rozvoje regionů
- ☒ Cíl 2 – Podpora hospodářské a sociální přeměny oblastí, které se potýkají se strukturálními problémy
- ☒ Cíl 3 – Podpora vzdělávání, odborné přípravy a zaměstnanosti
- ☒ **2004 zapojení České republiky do RSP** (vznik operačních programů a dalších mechanismů pro čerpání finančních prostředků z EU)

6. Etapa v období 2007 – 2013

- ☒ Zaměření se na plnění Lisabonské strategie

Finanční nástroje regionální a strukturální politiky

Strukturální fondy:

- **ERDF**
- **ESF**
- EAGGF
- FIG
- ▣ **Fond soudržnosti** (Kohezní fond)
- ▣ Evropská investiční banka
- ▣ Iniciativy Společenství
- ▣ Komunitární programy

Informační zdroje

- <http://eulaw.typepad.com/> - Evropské právo
- <http://europe.eu.int/eur-lex/> - Monitoring práva EU
- <http://integrace.cz>
- <http://europa.eu.int>
- <http://euroskop.cz>
- <http://euractiv.com/>